

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 07 20 22 р.

м. Київ

№ 644

Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2022/2023 навчального року.
3. Визнати таким, що втратив чинність наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» від 12 грудня 2018 року № 1379.
4. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відмітку у справі архіву.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 03 20 23 р.

м. Київ

№ 304

Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630,

НАКАЗУЮ:

1. Внести до стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право галузі знань 08 Право для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 644, такі зміни:

позицію «Фахівці, залучені до розроблення стандарту:» розділу I. «Преамбула» доповнити абзацом восьмим:

«Гришина Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, народний депутат України»;

абзац третій розділу IV. «Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра права» викласти в редакції: «не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на проходження практики у сфері права, зокрема на базі юридичних клінік закладів вищої освіти, в державних органах та органах місцевого самоврядування, на підприємствах, установах та організаціях або їх структурних підрозділів, якщо для виконання відповідних функцій у сфері права їх працівниками, кваліфікаційні вимоги передбачають наявність вищої освіти за освітнім рівнем не нижче «бакалавр» зі спеціальності «Право», у тому числі обов'язковим є проходження практики в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури.».

2. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрмо І.) зробити відмітку у справі архіву.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
20.07.2022 № 644 (зі змінами)

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	08 Право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	081 Право

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2022**

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі – Стандарт) галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право.

Затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Бойко Андрій Михайлович, доктор юридичних наук, професор, Національний експерт Проекту ЄС «Право-Justice»;

Азаров Денис Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Кагановська Тетяна Євгеніївна, доктор юридичних наук, професор, ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Пацурківський Петро Станіславович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Фахівці, залучені до розроблення стандарту:

Бичкова Світлана Сергіївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри 103 Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»;

Єрмоленко Володимир Михайлович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В. З. Янчука Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Куйбіда Роман Олексійович, кандидат юридичних наук, заступник голови правління Центру політико-правових реформ;

Кучерявенко Микола Петрович, доктор юридичних наук, професор, перший проректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Пушкіна Олена Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

Сирійд Оксана Іванівна, Віцепрезидентка з публічної політики та врядування Київської школи економіки;

Сідак Микола Васильович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»;

Гришина Юлія Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, народний депутат України.

Стандарт розглянуто і схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 18.05.2021 р. № 2.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.06.2021 р. № 14.

Фахову експертизу проводили:

Соколенко Ольга Леонідівна, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Лазур Ярослав Володимирович, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Методичну експертизу проводили:

Бахрушин Володимир Євгенович, доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри системного аналізу та обчислювальної математики Національного університету «Запорізька політехніка».

Стандарт розглянуто Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 081 Право Науково-методичної комісії № 5 з бізнесу, управління та права Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 01.06.2022 р. № 1.

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 21.06.2022 р. № 10.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Форми здобуття освіти	Очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна
Освітня кваліфікація	Бакалавр права
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 081 Право Спеціалізація – зазначити назву за наявності
Додаткові вимоги до правил прийому	Прийом на навчання для здобуття вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 081 Право на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 081 Право здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з дотриманням вимог щодо мінімального конкурсного балу, який встановлюється Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти на відповідний рік вступу для спеціальностей галузі знань 08 Право.
Опис предметної області	<p>Об’єкт вивчення: право як соціальне явище. Вивчення права та його джерел ґрунтується на правових доктринах, цінностях і принципах, в основі яких покладені права та основоположні свободи людини.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності розв’язувати складні спеціалізовані задачі у сфері права з розумінням природи і змісту основних правових інститутів, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області становлять знання про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності, принципи, а також природа і зміст правових інститутів, етичні стандарти правничої професії.</p> <p>Методи, методика та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методика правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп,</p>

	<p>ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в правовій діяльності.</p>
Академічні права випускників	<p>Здобуття освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти.</p> <p>Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.</p>

III. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами спеціальності 081 Право, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього ступеня бакалавра можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту, а також особи, які здобули освітній ступінь молодшого бакалавра або освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 081 Право.

IV. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти бакалавра права

На базі повної загальної середньої освіти – 240 кредитів ЄКТС, з яких:

- не менше 150 кредитів ЄКТС має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю 081 Право, визначених цим Стандартом;

- не менше 15 кредитів ЄКТС повинно спрямовуватися на практику у сфері права, зокрема на базі юридичних служб органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріату, юридичних клінік закладів вищої освіти, у тому числі обов'язковим є проходження практики в обсязі не менше 5 кредитів ЄКТС або в судах, або в системі прокуратури, або адвокатури.

Заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, здобуті за попередньою освітньою програмою підготовки молодшого бакалавра або фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 081 Право. Максимальний обсяг кредитів ЄКТС, що може бути перезарахований, становить 60 кредитів ЄКТС.

V. Перелік обов'язкових компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і</p>

	<p>письмово.</p> <p>ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p> <p>ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.</p> <p>СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.</p> <p>СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.</p> <p>СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.</p> <p>СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право,</p>

	<p>кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .</p> <p>СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.</p> <p>СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.</p> <p>СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
--	--

VI. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

PH 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

PH 11. Мати базові навички риторики.

PH 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

PH 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

PH 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

PH 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

PH 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

PH 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

PH 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

PH 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

PH 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

PH 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

PH 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

VII. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі атестаційного екзамену.
Вимоги до атестаційного екзамену (екзаменів)	Атестаційний екзамен має передбачати оцінювання досягнення результатів навчання, визначених цим Стандартом та освітньо-професійною програмою.

VIII. Вимоги до створення програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань, міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Міжгалузеві та міждисциплінарні освітньо-наукові програми для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право не створюються.

IX. Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Професійні стандарти відсутні.

Х. Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

Заочна форма здобуття вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право забезпечується в обсязі не менше ніж 1/6 годин аудиторного (контактного) навантаження з навчальних дисциплін від запланованих кредитів (ЄКТС).

Дистанційна форма здобуття вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право забезпечується в обсязі не менше ніж 1/6 годин аудиторного (контактного) навантаження з навчальних дисциплін від запланованих кредитів (ЄКТС).

ХІ. Додаткові вимоги до структури освітніх програм, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій з професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (за необхідності)

Додаткові вимоги до структури освітніх програм не встановлюються.

ХІІ. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами).
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584).
URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/metodichni-rekomendaciyi-vo>
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

Олег ШАРОВ

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 081 Право є рамковим документом, в якому визначається сукупність обов'язкових вимог до освітніх програм підготовки бакалаврів за спеціальністю 081 Право стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 081 Право;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою, та результатів їх навчання;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонентів, необхідний для набуття визначених Стандартом компетентностей.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і програмних результатів навчання, а також запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Стандарт застосовується для визначення й оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

Затвердження порядку оцінювання результатів навчання проводиться закладом вищої освіти відповідно до вимог правових актів.

Система оцінювання результатів навчання повинна базуватись на таких основних принципах:

- обґрунтованість – оцінка повинна бути співмірною рівню результатів навчання;
- неупередженість – результати оцінювання мають бути об'єктивними і не залежати від суб'єктивної позиції того, хто оцінює, а критерії та методи оцінювання – єдиними для всіх, хто оцінюється;
- зрозумілість – система оцінювання повинна бути чіткою і абсолютно визначеною наперед як для тих, хто оцінює, так і тих, кого оцінюють;
- корисність – оцінювання повинно позитивно сприйматись тими, кого оцінюють, і бути внеском у здійснення завдань освітньо-професійної програми.

Результати навчання мають співвідноситися з компетентностями випускника.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Рекомендовані джерела

1. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics.;
2. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics;
3. The European Qualifications Framework: Supporting Learning, Work and CrossBorder Mobility. URL: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_EQF_Brochure.pdf ;
4. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area.;
5. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf] ;
6. Higher Education in the World 8 - Special issue. New Visions for Higher Education towards 2030. Barcelona, GUNi, May 2022. URL: https://www.guninetwork.org/files/guni_heiw_8_complete_-_new_visions_for_higher_education_towards_2030_1.pdf
7. TUNING Educational Structures in Europe (Проект Європейської Комісії "Налаштування освітніх систем в Європі (для ознайомлення з прикладами стандартів та вимог до компетеностей для різних предметних областей).
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с. – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=83:hlosarii-terminiv-vyshchoi-osvity-2014-r-onovlene-vydannia-z-urakhuvanniam-polozhen-novooho-zakonu-ukrainy-pro-vyshchu-osvitu&start=80>
9. Бахрушин В.Є. Проблеми розроблення стандартів третього рівня вищої освіти в Україні. Освітня аналітика України. 2021. № 4(15). С. 46-59. (Тільки для стандартів 3 рівня)
10. Бахрушин В.Є. Стандартизація вимог до вищої освіти, як інструмент забезпечення якості вищої освіти: рівні вищої освіти та предметні області. Освітня аналітика України. 2020. № 2(9). С. 50–66.
11. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protseesu-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovdzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>
13. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – Київ : ДП

«НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання		Уміння		Комунікація		Відповідальність та автономія		
	Зн1	Зн2	Ум1	Ум2	К1	К2	К3	К4	
	Концептуальні наукові та практичні знання	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності, зокрема на межі предметних галузей	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання		Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації	Збір, інтерпретація та застосування даних	Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово		Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами
									Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах
									Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти
									Організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп
									Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії
Загальні компетентності									
ЗК1		Зн2		Ум1			К2		
ЗК2				Ум1					АВ2
ЗК3				Ум1			К1		АВ1
ЗК4		Зн1							
ЗК5				Ум1			К3		
ЗК6				Ум1			К2		АВ5
ЗК7		Зн2		Ум1					АВ5
ЗК8		Зн2					К1		
ЗК9				Ум1			К3		АВ4
ЗК10							К1		АВ1
ЗК11							К1		АВ3
ЗК12		Зн2					К2		АВ4
ЗК13				Ум1			К2		АВ3
ЗК14		Зн1					К1		АВ3
ЗК15				Ум1					АВ3
Спеціальні (фахові) компетентності									
СК1		Зн1					К1		
СК2		Зн2							АВ5
СК3		Зн2		Ум1					АВ3
СК4		Зн1					К2		

CK5	3H1		K2	AB5
CK6	3H1		K3	AB5
CK7	3H1	Y _{M1}	K1	AB5
CK8	3H2	Y _{M1}	K1	AB5
CK9	3H1		K2	AB4
CK10	3H1			AB1
CK11	3H1	Y _{M1}	K2	
CK12		Y _{M1}	K1	
CK13	3H2	Y _{M1}	K1	AB2
CK14	3H1	Y _{M1}	K2	AB3
CK15	3H2	Y _{M1}		AB5
CK16		Y _{M1}	K2	AB2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей НРК

Результати навчання	Компетентності																													
	Загальні компетентності															Спеціальні (фахові) компетентності														
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	ЗК14	ЗК15	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8	СК9	СК10	СК11	СК12	СК13	СК14	СК15
1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	+	+						+	+	+	+																			+
2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	+		+			+	+											+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.	+	+	+	+			+	+		+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	+	+	+	+	+			+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+		
6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	+	+		+	+		+	+		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.	+		+	+	+	+	+									+	+												+	+
8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	+		+	+	+	+				+								+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	+	+	+					+		+			+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.		+		+	+			+					+	+				+	+	+								+		

11. Мати базові навички риторики.		+	+	+	+			+	+										+	+	+	+	+	+	+				+				
12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.	+		+	+	+			+	+											+	+	+	+	+	+	+			+	+			
13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	+	+		+	+				+	+	+	+								+	+	+	+	+	+	+			+	+			
14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.	+	+	+	+			+	+													+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	+	+	+	+	+	+		+														+	+	+	+	+	+				+	+	+
16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.			+	+	+	+			+													+	+	+	+	+	+					+	
17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.	+	+			+			+	+	+	+										+								+	+	+		
18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.			+	+		+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+				+
19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.			+	+		+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+				+
20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	+			+	+	+					+	+										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.	+			+	+	+					+		+															+	+			+	+
22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.			+	+		+		+	+	+	+	+											+	+	+	+	+	+			+	+	+